

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบลักษณะนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำแนกตามสาขาวิชา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบลักษณะนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ด้านการแสวงหาความรู้ ความคิดเชิงวิเคราะห์สร้างสรรค์ อารมณ์มั่นคงและการควบคุมอารมณ์ ความสัมพันธ์กับสังคม และการเข้าสังคม ศิลปวัฒนธรรมชนบประเพณี ศาสนาและการยึดมั่นในหลักคำสอน และด้านความเชื่อมั่นในตนเองและรู้จักตนเอง ระหว่างนักศึกษามหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์กายภาพ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ สาขาวิชาสังคมศาสตร์ และสาขาวิชามนุษยศาสตร์

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ชั้นปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2530 ทั้ง 12 คณะ โดยมีตัวอย่างประชากรทั้งหมด 408 คน เก็บแบบสอบถามคืนมาได้ 387 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.85 การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) โดยการสุ่มตามระดับชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) แล้วจึงสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายตามสาขาวิชา คณะวิชา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพ และข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ เป็นการถามข้อเท็จจริง เรื่อง เพศ อายุ ภูมิลำเนา ศาสนา ที่พักอาศัยขณะศึกษา ระยะเวลาที่ศึกษาในมหาวิทยาลัย ผลการศึกษาโดยเฉลี่ย สายการศึกษาก่อนเข้ามหาวิทยาลัย เป้าหมายเมื่อสำเร็จการศึกษา การทำงานพิเศษขณะที่กำลังศึกษา เหตุที่ทำงานพิเศษในขณะศึกษา สถานภาพของครอบครัว รายได้ของบิดามารดา อาชีพของบิดาและมารดา

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับลักษณะสภาพหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริง ของนักศึกษาในด้านต่าง ๆ รวม 7 ด้าน คือ ด้านการแสวงหาความรู้ ด้านความคิดเชิงวิเคราะห์สร้างสรรค์ ด้านอารมณ์มั่นคงและการควบคุมอารมณ์ ด้านความสัมพันธ์กับสังคมและการเข้าสังคม ด้านศิลปวัฒนธรรมชนบธรรมเนียมประเพณี ด้านศาสนาการปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนา และด้านความมั่นใจในตนเองและรู้จักตนเอง ซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่าแบบลิเคิร์ต (Likert) ที่ให้ผู้ตอบประมาณค่า 5 ช่วง มีทั้งหมด 63 ข้อ

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับความคิดเห็นและการประเมินลักษณะต่าง ๆ ของผู้ตอบ รวมทั้ง การเปลี่ยนแปลงและปัจจัยการเปลี่ยนแปลง หลังจากเข้าศึกษาใน มหาวิทยาลัย ในเรื่องลักษณะนักศึกษาด้านการแสวงหาความรู้ ด้าน ความคิดเชิงวิเคราะห์สร้างสรรค์ ด้านอารมณ์มั่นคงและการควบคุม อารมณ์ ด้านความสัมพันธ์กับสังคมและการเข้าสังคม ด้านศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ด้านศาสนาการปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนา และด้านความมั่นใจในตนเองและรู้จักตนเอง ซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณ ค่าแบบลิเคอร์ท (Likert) ที่ให้ผู้ตอบประมาณค่า

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัย ได้ติดต่อเจ้าหน้าที่งานแนะแนวและจัดหางาน กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ ให้ติดต่อผู้แทนนักศึกษาชั้นปีที่ 4 เพื่อดำเนินการแจกและเก็บแบบสอบถาม

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการหาค่าสถิติต่าง ๆ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Science) ของงานวิจัย สถาบัน กองแผนงาน มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อการวิเคราะห์และเสนอผลการวิจัย ดังนี้

1. ข้อมูล ซึ่งเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะสภาพหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริง ความคิดเห็น และการประเมินลักษณะต่าง ๆ ของผู้ตอบ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงและปัจจัยการเปลี่ยนแปลงหลังจากเข้า ศึกษาในมหาวิทยาลัย ในเรื่องลักษณะนักศึกษาด้านการแสวงหาความรู้ ความคิดเชิงวิเคราะห์ สร้่างสรรค์ อารมณ์มั่นคงและการควบคุมอารมณ์ ความสัมพันธ์กับสังคมและการเข้าสังคม ศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียม ประเพณี ศาสนาการปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนา และด้าน ความมั่นใจในตนเองและรู้จักตนเอง ของนักศึกษาแต่ละสาขาวิชา วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย หรือมีชดิมเลขคณิต และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตลอดจนการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ
3. ข้อมูลความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยลักษณะสภาพหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริง และ พฤติกรรมย่อย ในเรื่องความสำคัญของนักศึกษาด้านการแสวงหาความรู้ด้านการแสวงหาความรู้ ความคิดเชิงวิเคราะห์สร้างสรรค์ อารมณ์มั่นคงและการควบคุมอารมณ์ ความสัมพันธ์กับสังคม และการเข้าสังคม ศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียม ประเพณี ศาสนาการปฏิบัติตามหลักคำสอน ของศาสนา และด้านความมั่นใจในตนเองและรู้จักตนเอง ระหว่างนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ กายภาพ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ สาขาวิชาสังคมศาสตร์ และสาขาวิชามนุษยศาสตร์ วิเคราะห์ความแตกต่างด้วยการหาค่าความแปรปรวนทางเดียว (ANOVA) เมื่อพบความแตกต่าง ได้ทดสอบทีละคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะเสนอตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 ลักษณะสภาพ หรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริง ความคิดเห็น และการประเมินลักษณะต่างๆ ของผู้ตอบ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลง และปัจจัยการเปลี่ยนแปลงหลังจากเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยในเรื่องลักษณะนักศึกษา ด้านด้านการแสวงหาความรู้ ความคิดเชิงวิเคราะห์ สร้างสรรค์ อารมณ์มั่นคงและการควบคุมอารมณ์ ความสัมพันธ์กับสังคมและการเข้าสังคม ศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี ศาสนาการปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนา และด้านความมั่นใจในตนเองและรู้จักตนเอง จำแนกตามสาขาวิชา

ตอนที่ 3 ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย ของลักษณะสภาพหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริง และพฤติกรรมย่อย ในเรื่องความสำคัญของนักศึกษา ด้านการแสวงหาความรู้ ความคิดเชิงวิเคราะห์ สร้างสรรค์ อารมณ์มั่นคงและการควบคุมอารมณ์ ความสัมพันธ์กับสังคมและการเข้าสังคม ศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี ศาสนาการปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนา และด้านความมั่นใจในตนเองและรู้จักตนเอง

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ

1. เพศ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาหญิง ร้อยละ 52.7 เป็นนักศึกษาชาย ร้อยละ 47.3 เมื่อพิจารณารายกลุ่มพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามในกลุ่มมนุษยศาสตร์เป็นเพศชาย และหญิงเท่า ๆ กัน กลุ่มชีวภาพและกลุ่มสังคมศาสตร์เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คือเป็นเพศหญิง ร้อยละ 71.08 เป็นเพศชาย ร้อยละ 62.6

2. อายุ กลุ่มตัวอย่าง ประมาณ 3 ใน 4 (ร้อยละ 74.2) มีอายุอยู่ในระหว่าง 21-22 ปี ร้อยละ 16.2 มีอายุต่ำกว่า และที่เหลืออีกร้อยละ 9.6 มีอายุ 23 ปีขึ้นไป เมื่อพิจารณาจำแนกกลุ่มพบว่ากลุ่มวิทยาศาสตร์ชีวภาพมีอัตราผู้ที่มีอายุ 23 ปีขึ้นไป สูงกว่ากลุ่มอื่นๆ คือมีอัตราถึงร้อยละ 19.3 ในขณะที่กลุ่มอื่น ๆ มีเพียงร้อยละ 6.9 ถึง 8.4

3. ศาสนา ร้อยละ 92 นับถือศาสนาพุทธ ที่เหลือนับถือศาสนาอิสลาม และคริสต์ ร้อยละ 3.4 และ 1.6 ตามลำดับ และอีกร้อยละ 3 นับถือศาสนาอื่น ๆ

4. ภูมิลำเนา นักศึกษาส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคเหนือ (ร้อยละ 42.9) รองลงมาอยู่ในกรุงเทพมหานคร ทั้งการวิเคราะห์โดยส่วนรวมและแยกสาขาวิชา เว้นสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลางเป็นระดับรองลงมา

5. ที่อยู่อาศัยขณะศึกษา นักศึกษาร้อยละ 91.2 นพักอาศัยหอพัก ในจำนวนนี้เป็นผู้ที่พักหอพักมหาวิทยาลัย ร้อยละ 87.3 อีกร้อยละ 3.9 นพักหอพักเอกชน ที่เหลือร้อยละ 6.7 นพักอาศัยอยู่กับบิดามารดาหรือญาติ ที่เหลือพักกับบุคคลอื่น และไม่ระบุ 0.6

6. ระยะเวลาที่ศึกษาในมหาวิทยาลัย นักศึกษาร้อยละ 92.8 กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยแห่งนี้ และอีกร้อยละ 7.3 ศึกษาเป็นปีที่ 5 และ 6 ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพที่กำลังศึกษาอยู่เป็นปีที่ 5 และ 6 มีร้อยละ 21.7 ขณะที่สาขาอื่น ๆ มีผู้ที่ศึกษาอยู่ปีที่ 5 ประมาณร้อยละ 2.4 ถึง 4.7

7. ผลการศึกษา ประมาณ 3 ใน 4 (ร้อยละ 78.3) มีผลการศึกษาโดยเฉลี่ยต่ำกว่า 2.50 ร้อยละ 12.1 และ 5.7 ตามลำดับ มีผลการศึกษาเฉลี่ยประมาณ 2.50-2.99 และ 3.00 ขึ้นไป และอีกร้อยละ 3.9 ไม่ระบุผลการศึกษา เมื่อพิจารณาจำแนกตามกลุ่มพบว่า กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ ร้อยละ 28.9 มีผลการศึกษาเฉลี่ยเกินกว่า 2.5 ขึ้นไป ขณะที่กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์มีอัตราร้อยละ 15.8 และ 9.8 ตามลำดับ

8. สายการศึกษาก่อนเข้ามหาวิทยาลัย นักศึกษากลุ่มนี้เป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ร้อยละ 61.2 รองลงมาเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษา สายศิลป์-ภาษา และศิลป์-คำนวณ ร้อยละ 18.9 และ 16.0 ตามลำดับ และอีกร้อยละ 3.9 สำเร็จการศึกษาสายอื่น ๆ นักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพและสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพส่วนใหญ่เป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ประมาณร้อยละ 97.6 และ 92.5 ตามลำดับ กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ร้อยละ 78.4 สำเร็จการศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ และศิลป์-คำนวณ กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์ ประมาณ 3 ใน 5 (ร้อยละ 62.5) สำเร็จการศึกษาสายศิลป์-ภาษา

9. เป้าหมายเมื่อสำเร็จการศึกษา นักศึกษาประมาณ 3 ใน 4 (ร้อยละ 72.4) มีเป้าหมายที่จะหางานอาชีพทำทันที เมื่อสำเร็จการศึกษา อีกร้อยละ 21.2 มีเป้าหมายที่จะศึกษาต่อปริญญาโท และที่เหลือร้อยละ 6.4 ไม่ได้ตั้งเป้าหมายใด ๆ เมื่อพิจารณาจำแนกตามกลุ่มแล้ว นักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ ร้อยละ 35.5 ตั้งเป้าหมายว่าจะศึกษาต่อระดับปริญญาโท และประมาณร้อยละ 58.9 ตั้งเป้าหมายว่าจะหางานอาชีพทำทันที ในขณะที่กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ และกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์ มีอัตราผู้ที่ตั้งเป้าหมายจะศึกษาต่อปริญญาโทในอัตราร้อยละ 12.8 - 20.8 ในกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ มีอัตราผู้ที่ไม่ได้ตั้งเป้าหมาย ร้อยละ 7.8 ขณะที่กลุ่มอื่น ๆ มีอัตราผู้ที่ยังไม่ได้ตั้งเป้าหมายประมาณร้อยละ 4.8-5.6

10. การทำงานพิเศษในขณะที่ศึกษา นักศึกษาร้อยละ 65.9 ไม่เคยทำงานพิเศษขณะที่กำลังศึกษา ทั้งการวิเคราะห์โดยส่วนรวมและแยกสาขาวิชา ที่เหลือเป็นนักศึกษาที่เคยทำงานพิเศษ เมื่อพิจารณาแยกตามประเภทของงานพิเศษ ที่นักศึกษาทำพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 11.1 ทำงานที่ไม่เกี่ยวกับอาชีพที่ศึกษา รองลงมาเป็นนักศึกษาที่ทำงานที่เกี่ยวข้องกับอาชีพที่ศึกษาบ้าง และทำงานเกี่ยวกับอาชีพที่ศึกษาโดยตรง มีอัตรา 8.5 และ 6.5 ตามลำดับ

11. เหตุที่ทำงานพิเศษในขณะศึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 65.6) ไม่ระบุถึงสาเหตุที่ทำงานพิเศษในขณะศึกษา ทั้งการวิเคราะห์โดยส่วนรวมและแยกสาขาวิชา ผู้ที่ให้เหตุผลในการทำงานพิเศษส่วนใหญ่ (ร้อยละ 8.0) ตอบว่า เพื่อหาประสบการณ์ในอาชีพ รองลงมาตอบว่า เพื่อหารายได้ และเพื่อหารายได้และหาประสบการณ์อาชีพอื่น (ร้อยละ 6.5) เมื่อวิเคราะห์แยกตามสาขาวิชาพบว่า สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ ทำงานพิเศษเพื่อหารายได้มากที่สุด ในขณะที่สาขาวิชาอื่น ๆ จะทำงานพิเศษเพื่อหาประสบการณ์ในอาชีพตนมากที่สุด

12. สถานภาพของครอบครัว นักศึกษาประมาณ 4 ใน 5 (ร้อยละ 81.7) มาจากครอบครัวที่พ่อแม่อยู่ด้วยกัน ร้อยละ 5.7 พ่อแม่แยกกันอยู่ ร้อยละ 11.1 มาจากครอบครัวที่บิดาหรือมารดาเสียชีวิต และอีกร้อยละ 1 ทั้งบิดาและมารดาเสียชีวิต นอกจากนี้ยังมีอีกร้อยละ 0.5 ไม่ระบุ นักศึกษากลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์ร้อยละ 75 มาจากครอบครัวที่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน ในขณะที่กลุ่มอื่น ๆ ร้อยละ 81.9 - 85.0 มาจากครอบครัวที่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน และกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์ ร้อยละ 9.7 มาจากครอบครัวที่บิดามารดาแยกกันอยู่ ขณะที่กลุ่มอื่น ๆ มีอัตราอยู่ระหว่าง ร้อยละ 2.4-6.5

13. รายได้ของครอบครัว ประมาณ 1 ใน 3 (ร้อยละ 33.1) บิดามารดามีรายได้ 8,000 บาทขึ้นไป รองลงมาคือกลุ่มที่บิดามารดามีรายได้ 6,000-8,000 บาท และกลุ่มที่มีรายได้ 4,000-6,000 บาท กลุ่มที่มีรายได้ 2,000-4,000 มีอัตรา 23.8, 20.9 และ 12.9 ตามลำดับ กลุ่มที่บิดามารดามีรายได้น้อยกว่า 2,000 มีร้อยละ 4.9 และอีกร้อยละ 4.4 ไม่ระบุรายได้ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ ร้อยละ 43.4 มาจากบิดามารดามีรายได้ 8,000 บาทขึ้นไป ขณะที่กลุ่มอื่น มีอัตราร้อยละ 29.6-30.8 และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพและกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ มีรายได้ต่ำกว่า 2,000 มีเพียงร้อยละ 2.9 และ 3.8 ตามลำดับ ขณะที่กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์ มีอัตราร้อยละ 6.4-6.9

14. อาชีพหลักของบิดา นักศึกษาส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่บิดามีอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัวและรับราชการ คือมีอัตราร้อยละ 35.7 และ 31.3 รองลงมาเป็นกลุ่มนักศึกษาที่บิดาประกอบอาชีพการเกษตร ร้อยละ 12.1 ส่วนที่บิดาประกอบอาชีพรัฐวิสาหกิจรับจ้าง และลูกจ้างเอกชน มีอัตราร้อยละ 6.5 5.9 และ 2.1 ตามลำดับ มีเพียงร้อยละ 1.6 และอีกร้อยละ 4.4 ประกอบอาชีพอื่น ๆ และไม่ระบุอาชีพ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ ส่วนใหญ่บิดาประกอบอาชีพรับราชการ ขณะที่กลุ่มอื่น ๆ มาจากครอบครัวที่บิดาประกอบธุรกิจส่วนตัว

15. อาชีพหลักของมารดา นักศึกษาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 35.4) มาจากครอบครัวที่มารดาประกอบธุรกิจส่วนตัว รองลงมาคือมารดาไม่ประกอบอาชีพ ร้อยละ 22.0 ที่มารดาประกอบอาชีพรับราชการ และประกอบอาชีพการเกษตรมีอัตราร้อยละ 18.3 และ 10.6 อัตราผู้ที่มารดามีอาชีพรับจ้างทำงานรัฐวิสาหกิจ และเป็นลูกจ้างเอกชนมีอัตราร้อยละ 10.9 2.3 และ 1.8 ตามลำดับ ผู้ที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ และไม่ระบุอาชีพมีอัตราร้อยละ 5.7

ตอนที่ 2 ผลการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมหรือลักษณะการปฏิบัติตัว ความคิดเห็นและการประเมินลักษณะด้านต่าง ๆ ของตัวเอง รวมทั้งการเปลี่ยนแปลง และปัจจัยการเปลี่ยนแปลงหลังจากเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย ในเรื่องลักษณะนักศึกษาในด้านด้านการแสวงหาความรู้ ความคิดเชิงวิเคราะห์สร้างสรรค์ อารมณ์มั่นคงและการควบคุมอารมณ์ ความสัมพันธ์กับสังคมและการเข้าสังคม ศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี ศาสนาการปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนา และด้านความมั่นใจในตนเองและรู้จักตนเอง จำแนกตามสาขาวิชา ผลการวิจัยมีดังนี้

1. นักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ ประกอบด้วยนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ และคณะเกษตรศาสตร์

1.1 ลักษณะนักศึกษาสาขาวิชาที่มีลักษณะที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความมั่นใจในตนเองและรู้จักตนเอง ($\bar{X} = 3.60$) ด้านความตึงเครียดเชิงวิเคราะห์สร้างสรรค์ และด้านอารมณ์มั่นคงและการควบคุมอารมณ์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 3.56$) ลักษณะที่อยู่ในระดับปานกลางเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย มีดังต่อไปนี้ คือ ด้านความสัมพันธ์กับสังคม ($\bar{X} = 3.28$) ศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี ($\bar{X} = 3.14$) การแสวงหาความรู้ ($\bar{X} = 3.07$) และศาสนา ($\bar{X} = 2.78$)

1.2 ความคิดเห็นและการประเมินลักษณะด้านต่าง ๆ ของผู้ตอบ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงและปัจจัยการเปลี่ยนแปลงหลังจากเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย

1.2.1 ความคิดเห็น และการประเมินลักษณะต่างๆ ของผู้ตอบ นักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ ให้ความสำคัญกับลักษณะด้านการแสวงหาความรู้เป็นอันดับที่หนึ่ง (ร้อยละ 31.8) รองลงมาเป็นด้านความคิด (ร้อยละ 28.0) สำหรับลักษณะที่นักศึกษานี้เห็นว่าตนเองมีมาก อันดับแรกคือ ด้านการแสวงหาความรู้ (ร้อยละ 29.0) รองลงมาคือด้านอารมณ์ (ร้อยละ 22.4) ส่วนลักษณะที่มีน้อยอันดับแรก ได้แก่ด้านศาสนา (ร้อยละ 29.9) รองลงมาได้แก่ ด้านศิลปวัฒนธรรม

1.2.2 นักศึกษานี้เห็นว่าเมื่อเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยแล้วทำให้ตนเปลี่ยนแปลงลักษณะด้านต่าง ๆ ของตนไปจากเดิม ในระดับที่ตื้นเขินได้แก่ด้านการแสวงหาความรู้ (ร้อยละ 30.2) เปลี่ยนแปลงดีขึ้นได้แก่ ด้านความคิด (ร้อยละ 64.2) ไม่มีการเปลี่ยนแปลงและตกต่ำมากได้แก่ ด้านศาสนา (ร้อยละ 61.3 และ 4.7) ที่ตกต่ำได้แก่ ด้านศิลปวัฒนธรรม (ร้อยละ 11.3)

1.2.3 ปัจจัยที่ทำให้นักศึกษานี้เปลี่ยนแปลงอันดับแรก ได้แก่เพื่อน (78.3%) รองลงมาได้แก่ สาขาวิชาที่เรียน (65.1%) และบรรยากาศในมหาวิทยาลัย และรุ่นพี่รุ่นน้อง (62.3%)

2. นักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ ประกอบด้วยนักศึกษา คณะแพทยศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ และคณะเทคนิคการแพทย์

2.1 ลักษณะสาขาวิชานี้มีลักษณะด้านความคิด ความมั่นใจในตนเอง และอารมณ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$, $\bar{X} = 3.64$ และ $\bar{X} = 3.60$) ลักษณะที่อยู่ในระดับปานกลางเรียงตามลำดับได้แก่ ด้านสังคม ($\bar{X} = 3.49$) ด้านศิลปวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.40$) ด้านศาสนา ($\bar{X} = 3.19$) และด้านความรู้ ($\bar{X} = 3.14$)

2.2 ความคิดเห็นและการประเมินลักษณะด้านต่าง ๆ ของผู้ตอบ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงและปัจจัยการเปลี่ยนแปลงหลังจากเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย

2.2.1 ความคิดเห็นและการประเมินลักษณะต่างๆ ของผู้ตอบ

นักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ ให้ความสำคัญกับลักษณะด้านการแสวงหาความรู้เป็นอันดับหนึ่ง (ร้อยละ 48.8) รองลงมาได้แก่ ด้านอารมณ์ (ร้อยละ 32.9) สำหรับลักษณะที่นักศึกษานี้เห็นว่าตนเองมีมาก เป็นอันดับหนึ่งคือด้านการแสวงหาความรู้ (ร้อยละ 36.6) รองลงมาคือด้านอารมณ์ (ร้อยละ 32.9) ส่วนลักษณะที่มีน้อยอันดับแรกได้แก่ด้านศิลปวัฒนธรรม (ร้อยละ 52.0) รองลงมาได้แก่ด้านศาสนา (ร้อยละ 26.8)

2.2.2 นักศึกษานี้เห็นว่าเมื่อเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยแล้วทำให้ตนเปลี่ยนแปลงลักษณะด้านต่างๆ ไปจากเดิม ในระดับที่ตีขึ้นมากได้แก่ ด้านความรู้ (ร้อยละ 43.9) ตีขึ้น ได้แก่ ด้านอารมณ์ (ร้อยละ 63.4) ไม่เปลี่ยนแปลง ได้แก่ ด้านศิลปวัฒนธรรมและศาสนา (ร้อยละ 56.1) ตกต่ำได้แก่ ด้านศิลปวัฒนธรรม และตกต่ำมากได้แก่ ด้านความมั่นใจในตนเอง

2.2.3 ปัจจัยที่ทำให้นักศึกษานี้เปลี่ยนแปลงอันดับแรกได้แก่สาขาวิชาที่เรียน (ร้อยละ 91.6) รองลงมา คือเพื่อน (ร้อยละ 66.3) และหนังสือตำรา (ร้อยละ 61.4)

3. นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ประกอบด้วยนักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์

3.1 ลักษณะนักศึกษานี้ มีลักษณะด้านความมั่นใจในตนเอง ($\bar{X} = 3.68$) และด้านความคิด ($\bar{X} = 3.65$) อยู่ในระดับมาก ส่วนลักษณะที่อยู่ในระดับปานกลางเรียงตามลำดับ ได้แก่อารมณ์ ($\bar{X} = 3.45$) ด้านศิลปวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.27$) ด้านสังคม ($\bar{X} = 3.26$) ด้านการแสวงหาความรู้ ($\bar{X} = 2.91$) และด้านศาสนา ($\bar{X} = 2.61$)

3.2 ความคิดเห็นและการประเมินลักษณะต่าง ๆ ของผู้ตอบ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงและปัจจัยการเปลี่ยนแปลงหลังจากเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย

3.2.1 ความคิดเห็นและการประเมินลักษณะต่าง ๆ ของผู้ตอบ

นักศึกษาศาสาวิชาสังคมศาสตร์ ให้ความสำคัญกับลักษณะด้านการแสวงหาความรู้เป็นอันดับหนึ่ง (ร้อยละ 32.0) รองลงมาได้แก่ ด้านสังคม (ร้อยละ 22.4) ลักษณะที่นักศึกษาศาสาวิชานี้เห็นว่าตนเองมีมากเป็นอันดับหนึ่งคือ การแสวงหาความรู้ (ร้อยละ 31.2) รองลงมา คือ ด้านอารมณ์ (ร้อยละ 24.0) ส่วนลักษณะที่มีน้อยอันดับแรกได้แก่ ด้านศิลปวัฒนธรรม (ร้อยละ 52.0) รองลงมาได้แก่ด้านศาสนา (ร้อยละ 16.0)

3.2.2 นักศึกษาศาสาวิชานี้เห็นว่าเมื่อเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยแล้วทำให้ตนเปลี่ยนแปลงลักษณะด้านต่างๆ ไปจากเดิม ในระดับที่ตื้นเขินมาก ได้แก่ด้านการแสวงหาความรู้ (ร้อยละ 32.8) ตื้นได้แก่ด้านความคิด (ร้อยละ 68.0) ไม่เปลี่ยนแปลงและตกต่ำได้แก่ด้านศาสนา (ร้อยละ 69.6 และ 9.6) ตกต่ำมาก ได้แก่ด้านความมั่นใจในตนเอง (ร้อยละ 1.6)

4. นักศึกษาศาสาวิชามนุษยศาสตร์ ประกอบด้วยนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ และคณะจิตรศิลป์

4.1 ลักษณะนักศึกษาศาสาวิชานี้ มีลักษณะด้านความมั่นใจในตัวเอง ($\bar{X} = 3.63$) ด้านความคิด ($\bar{X} = 3.62$) อยู่ในระดับมาก ส่วนลักษณะที่อยู่ในระดับปานกลางเรียงตามลำดับ ได้แก่ด้านอารมณ์ ($\bar{X} = 3.47$) ด้านศิลปวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.37$) ด้านสังคม ($\bar{X} = 3.36$) ด้านการแสวงหาความรู้ ($\bar{X} = 2.93$) และด้านศาสนา ($\bar{X} = 2.65$)

4.2 ความคิดเห็นและการประเมินลักษณะด้านต่าง ๆ ของผู้ตอบ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงและปัจจัยการเปลี่ยนแปลงหลังจากเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย

4.2.1 ความคิดเห็นและการประเมินลักษณะต่าง ๆ ของผู้ตอบ

นักศึกษาศาสาวิชามนุษยศาสตร์ ให้ความสำคัญกับลักษณะด้านการแสวงหาความรู้ (ร้อยละ 30.6) เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาได้แก่ด้านความคิด (ร้อยละ 20.8) และด้านอารมณ์ (ร้อยละ 20.8) เท่ากัน ลักษณะที่นักศึกษาศาสาวิชานี้เห็นว่าตนเองมีมากเป็นอันดับหนึ่ง ได้แก่ด้านการแสวงหาความรู้ (ร้อยละ 26.4) รองลงมา ได้แก่ด้านความมั่นใจในตนเอง (ร้อยละ 40.2) ลักษณะที่นักศึกษาศาสาวิชานี้เห็นว่าตนเองมีน้อยอันดับแรก ได้แก่ด้านศิลปวัฒนธรรม (ร้อยละ 54.2) รองลงมา ได้แก่ด้านสังคม (ร้อยละ 13.9) และศาสนา (ร้อยละ 54.2)

4.2.2 นักศึกษาศาสาวิชานี้เห็นว่าเมื่อเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยแล้วทำให้ตนเปลี่ยนแปลงลักษณะด้านต่าง ๆ ไปจากเดิมในระดับที่ตื้นเขินมาก ได้แก่ด้านความมั่นใจในตนเอง (ร้อยละ 27.08) ตื้นได้แก่ด้านความคิด (ร้อยละ 65.3) ไม่เปลี่ยนแปลง ได้แก่ด้านศาสนา (ร้อยละ 68.1) ตกต่ำ ได้แก่ด้านศาสนา (ร้อยละ 5.6) และศิลปวัฒนธรรม (ร้อยละ 5.6) ตกต่ำมาก ได้แก่ด้านศาสนา (ร้อยละ 2.8) และอารมณ์ (2.8)

4.2.3 ปัจจัยที่ทำให้นักศึกษาสาขาวิชานี้เปลี่ยนแปลงอันดับแรก ได้แก่เพื่อน (ร้อยละ 77.8) รองลงมา ได้แก่สาขาวิชาที่เรียน (ร้อยละ 70.0) และบรรยากาศในมหาวิทยาลัย (ร้อยละ 62.5)

จากผลการวิจัยที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่านักศึกษาทั้ง 4 สาขาวิชา สาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ สาขาวิชาสังคมศาสตร์และสาขาวิชามนุษยศาสตร์ มีลักษณะสภาพหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริงด้านความมั่นใจในตัวเองสูงที่สุด ด้านศาสนาต่ำที่สุด และนักศึกษาทั้ง 4 สาขาวิชา มีความเห็นว่า ลักษณะด้านการแสวงหาความรู้เป็นลักษณะที่มีความสำคัญต่อนักศึกษามากที่สุด และเป็นลักษณะที่นักศึกษามีมากที่สุด นักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ สาขาวิชาสังคมศาสตร์ และสาขาวิชามนุษยศาสตร์ มีความคิดเห็นเหมือนกันว่า ลักษณะที่นักศึกษามีน้อย ได้แก่ ด้านศิลปวัฒนธรรม ยกเว้นสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ มีความคิดเห็นว่าลักษณะที่นักศึกษามีน้อย ได้แก่ ด้านศาสนา สำหรับเรื่องการเข้ามหาวิทยาลัยทำให้นักศึกษาเปลี่ยนแปลงลักษณะด้านต่าง ๆ ไปจากเดิม หรือไม่นั้นนักศึกษสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ และสาขาวิชาสังคมศาสตร์ มีความเห็นว่านักศึกษาเปลี่ยนแปลงในระดับที่ตื้นเขินมากในด้านการแสวงหาความรู้ ยกเว้นสาขาวิชามนุษยศาสตร์ มีความคิดเห็นว่านักศึกษาเปลี่ยนแปลงในระดับที่ตื้นเขินมากในด้านความมั่นใจในตนเอง นักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ สาขาวิชาสังคมศาสตร์ มีความเห็นว่านักศึกษาเปลี่ยนแปลงในระดับที่ตกต่ำมากในด้านความเชื่อมั่นในตนเอง สาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพเห็นว่าด้านที่นักศึกษาเปลี่ยนแปลงในระดับที่ตกต่ำมาก ได้แก่ ด้านศาสนา ส่วนนักศึกษสาขาวิชามนุษยศาสตร์ เห็นว่าด้านที่มีการเปลี่ยนแปลงในระดับที่ตกต่ำมาเท่ากัน ได้แก่ ด้านศาสนา ด้านอารมณ์ และความรู้ ในเรื่องปัจจัยที่ทำให้นักศึกษาเปลี่ยนแปลงนั้น นักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ สาขาวิชาสังคมศาสตร์ และสาขาวิชามนุษยศาสตร์ เห็นว่า เพื่อน เป็นปัจจัยที่ทำให้นักศึกษาเปลี่ยนแปลงมากที่สุด ส่วนนักศึกษสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพเห็นว่า เรื่องสาขาวิชาที่เรียนเป็นปัจจัยที่ทำให้นักศึกษาเปลี่ยนแปลงมากที่สุด

ตอนที่ 3 ผลการวิจัยเกี่ยวกับความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของลักษณะสภาพหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริง และพฤติกรรมย่อย ของนักศึกษาต่างสาขาวิชาในเรื่องลักษณะนักศึกษาในด้านการแสวงหาความรู้ ความคิด อารมณ์ สังคม ศิลปวัฒนธรรม ศาสนา และความมั่นใจในตนเอง พบว่า

1. ลักษณะด้านความคิด ด้านอารมณ์ และด้านความมั่นใจในตนเองของนักศึกษาทั้ง 4 สาขาวิชา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

พฤติกรรมย่อยที่พบความแตกต่างระหว่างสาขาวิชา ในด้านความคิด ได้แก่ เรื่อง "การค้นหาสาเหตุของปัญหา" โดยสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพมีลักษณะด้านนี้มากกว่าสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ

ด้านอารมณ์ พฤติกรรมย่อยที่พบความแตกต่างระหว่างสาขาวิชา ได้แก่ เรื่อง "การไม่สนใจและถือเป็นเรื่องธรรมดา ต่อคำติชมในหน้าที่การงานของผู้อื่น" โดยนักศึกษาสาขาสาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ มีลักษณะด้านนี้มากกว่าสาขาสาวิชาสังคมศาสตร์

ด้านความมั่นใจในตนเอง พฤติกรรมย่อยที่พบความแตกต่างระหว่างสาขาวิชา ได้แก่ เรื่อง "การมีความคิดเห็นเป็นของตนเองไม่คล้อยตามผู้อื่น" โดยนักศึกษาสาขาสาวิชาสังคมศาสตร์ มีลักษณะด้านนี้มากกว่าสาขาสาวิชามนุษยศาสตร์

ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง พฤติกรรมย่อยที่พบความแตกต่างระหว่างสาขาวิชา ได้แก่ เรื่อง "การมีความคิดเห็นเป็นของตนเองไม่คล้อยตามผู้อื่น" โดยนักศึกษาสาขาสาวิชาสังคมศาสตร์มีลักษณะด้านนี้มากกว่าสาขาสาวิชามนุษยศาสตร์

2. ลักษณะด้านการแสวงหาความรู้ ของนักศึกษาทั้ง 4 สาขาวิชาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อทดสอบทีละคู่แล้ว ไม่พบความแตกต่างระหว่างสาขาวิชา

พฤติกรรมย่อยในด้านนี้ที่พบความแตกต่างระหว่างสาขาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ เรื่อง "การเข้าชั้นเรียนเป็นประจำ" โดยนักศึกษาสาขาสาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ มีลักษณะด้านนี้มากกว่าสาขาสาวิชามนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์กายภาพ และสังคมศาสตร์ โดยสาขาสาวิชาสังคมศาสตร์มีลักษณะด้านนี้น้อยที่สุด เรื่อง "การหมั่นทบทวนบทเรียนของตนนักศึกษาสาขาสาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ มีการปฏิบัติมากกว่าสาขาสาวิชามนุษยศาสตร์ เรื่อง "การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ในสาขาวิชาที่ศึกษา" นักศึกษาสาขาสาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพมีการปฏิบัติมากกว่าสาขาสาวิชาสังคมศาสตร์

3. ลักษณะด้านความสัมพันธ์กับสังคมและการเข้าสังคม ของนักศึกษาทั้ง 4 สาขาวิชาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อทดสอบทีละคู่ พบว่าสาขาสาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพแตกต่างกับสาขาสาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ และสาขาสาวิชาสังคมศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่สาขาสาวิชาสังคมศาสตร์จะมีลักษณะด้านนี้ต่ำสุด

พฤติกรรมย่อยด้านนี้ที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ :05 ได้แก่ เรื่อง การไม่สวมรองเท้าแตะพองน้ำในมหาวิทยาลัย นักศึกษาสาขาสาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ มีการปฏิบัติด้านนี้มากกว่าสาขาสาวิชาสังคมศาสตร์

การออกค่ายบำเพ็ญประโยชน์แก่ท้องถิ่น นักศึกษาสาขาสาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพมีการปฏิบัติด้านนี้มากกว่านักศึกษาสาขาสาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพและสาขาสาวิชาสังคมศาสตร์

การแต่งกายสุภาพและถูกต้องตามกาลเทศะ นักศึกษาสาขาสาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ มีการปฏิบัติด้านนี้มากกว่านักศึกษาสาขาสาวิชาสังคมศาสตร์

4. ลักษณะด้านศิลปวัฒนธรรมทางประเพณี ของนักศึกษา ทั้ง 4 สาขาวิชา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทดสอบทีละคู่พบว่า สาขาสาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ มีลักษณะด้านนี้สูงกว่าสาขาสาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ ส่วนสาขาอื่นไม่แตกต่างกัน

พฤติกรรมย่อยด้านนี้ที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ได้แก่ เรื่อง การเข้าร่วมในงานเทศกาลตามประเพณีของท้องถิ่น นักศึกษาศาขาววิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ มีลักษณะสภาพหรือการปฏิบัติจริงมากกว่าสาขาสังคมศาสตร์ การเลือกซื้อสินค้าระหว่างสินค้าไทยและต่างประเทศที่มีคุณภาพเหมือนกัน นักศึกษาศาขาววิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพมีลักษณะสภาพหรือการปฏิบัติจริงมากกว่าสาขาวิทยาศาสตร์กายภาพ

การขอบตุรรายการโทรทัศน์และชมภาพยนตร์สารคดีเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมชนบประเพณีไทยและท้องถิ่น นักศึกษาศาขาววิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพมีลักษณะหรือการปฏิบัติจริงมากกว่าสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ

การเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย นักศึกษาศาขาววิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพมีลักษณะหรือการปฏิบัติจริงมากกว่าสาขาวิชาสังคมศาสตร์

การเคยไปร่วมงานประเภทศิลปหัตถกรรมไทย นักศึกษาศาขาววิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพมีลักษณะหรือการปฏิบัติจริงมากกว่าสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพและสาขาวิชาสังคมศาสตร์ โดยสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพมีลักษณะด้านนี้น้อยที่สุด

การชมการแสดงดนตรีไทยหรือนาฏศิลป์ไทย นักศึกษาศาขาววิชาสังคมศาสตร์มีลักษณะหรือการปฏิบัติจริงมากกว่าสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ

ความภูมิใจในศิลปะของไทยที่งดงามประณีต นักศึกษาศาขาววิชามนุษยศาสตร์มีลักษณะหรือการปฏิบัติจริงมากกว่าสาขาวิทยาศาสตร์กายภาพ

5. ลักษณะด้านศาสนา ของนักศึกษาทั้ง 4 สาขาวิชา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 เมื่อทดสอบทีละคู่พบว่าสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ แตกต่างกับสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ สาขาวิชาสังคมศาสตร์ และสาขาวิชามนุษยศาสตร์ โดยสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพมีลักษณะด้านนี้สูงที่สุด และสาขาวิชามนุษยศาสตร์มีลักษณะด้านนี้ต่ำที่สุด

พฤติกรรมย่อยด้านนี้ที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ได้แก่ เรื่อง การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาของตน นักศึกษาศาขาววิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพมีลักษณะหรือการปฏิบัติมากกว่า นักศึกษาศาขาววิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ สาขาวิชาสังคมศาสตร์และสาขาวิชามนุษยศาสตร์ โดยสาขาวิชามนุษยศาสตร์มีลักษณะด้านนี้น้อยที่สุด

การปฏิบัติเกี่ยวกับการร่วมกิจกรรมทางศาสนา นักศึกษาศาขาววิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพมีลักษณะหรือการปฏิบัติมากกว่าสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ โดยสาขาวิชามนุษยศาสตร์ มีลักษณะด้านนี้น้อยที่สุด

การนำหลักศาสนาที่ยึดถือมาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน นักศึกษาศาขาววิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพมีลักษณะหรือการปฏิบัติมากกว่านักศึกษาศาขาววิชาวิทยาศาสตร์กายภาพและสาขาวิชาสังคมศาสตร์ โดยสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพมีลักษณะด้านนี้น้อยที่สุด

การนำหลักศาสนากิจที่ยึดถือมาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน นักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์
ชีวภาพมีลักษณะหรือการปฏิบัติมากกว่านักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ และสาขาวิชา
สังคมศาสตร์ โดยสาขาวิชาสังคมศาสตร์มีลักษณะด้านนี้น้อยที่สุด

การไปร่วมพิธีในวัด โบสถ์ หรือมัสยิด นักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ
มีลักษณะหรือการปฏิบัติมากกว่านักศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์

การพบปะสนทนากับผู้รู้เกี่ยวกับคำสอนทางศาสนา นักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์
ชีวภาพ มีลักษณะหรือการปฏิบัติมากกว่านักศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ โดยสาขา
วิชาสังคมศาสตร์มีลักษณะด้านนี้น้อยที่สุด

การฟังและชมรายการเกี่ยวกับศาสนาและคำสอนของสถานีวิทยุและโทรทัศน์นักศึกษา
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ มีลักษณะหรือการปฏิบัติมากกว่านักศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์และ
มนุษยศาสตร์ โดยสาขาวิชามนุษยศาสตร์มีลักษณะด้านนี้น้อยที่สุด

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

ในการอภิปรายผลของการวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะอภิปรายผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

ด้านการแสวงหาความรู้

นักศึกษาทุกสาขาวิชามีค่าเฉลี่ยของลักษณะสภาพหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริงในด้านนี้ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.01$) และเมื่อเปรียบเทียบปรากฏว่าลักษณะด้านการแสวงหาความรู้ของนักศึกษาทั้ง 64 สาขาวิชาพบที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แต่เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ระหว่าง 6 สาขาวิชาแล้วไม่พบความแตกต่างเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมด้านนี้สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ จะมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}= 3.14$) รองลงมาคือ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ ($\bar{x}= 3.07$) สาขาวิชามนุษยศาสตร์ เป็นอันดับสาม ($\bar{x}= 2.93$) และสาขาวิชาสังคมศาสตร์มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมด้านนี้ต่ำที่สุด ($\bar{x}= 2.91$) แต่เมื่อพิจารณาจากความคิดเห็นที่นักศึกษาประเมินตนเองพบว่าลักษณะด้านการแสวงหาความรู้เป็นลักษณะที่นักศึกษาเห็นว่าสำคัญที่สุด และมีมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการที่นักศึกษาส่วนมากเห็นว่าการเข้ามหาวิทยาลัยทำให้นักศึกษาเปลี่ยนแปลงด้านการแสวงหาความรู้ ในระดับที่ชัดเจนมาก ฉะนั้นจึงเป็นข้อที่น่าสังเกตคือ นักศึกษาเห็นว่าลักษณะด้านการแสวงหาความรู้ เป็นลักษณะที่สำคัญที่สุดและมีมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง แต่พฤติกรรมการปฏิบัติจริงของนักศึกษาด้านการแสวงหาความรู้กลับอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อวิเคราะห์แยกรายพฤติกรรมพบว่าพฤติกรรมที่นักศึกษาปฏิบัติมากที่สุดในด้านการแสวงหาความรู้คือ การเรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย ไม่ใช่เรียนไปอย่างนั้นเอง และการเข้าชั้นเรียนเป็นประจำซึ่งสอดคล้องกับ บิดารัตน์ บุญชู (2528:363) ที่ว่า นักศึกษาควรที่จะประเมินก่อนว่าการที่ตนเข้ามาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษานั้นมีจุดมุ่งหมายอย่างไร และควรวางแผนทางชีวิตของตนเองว่าจะเรียนไปเพื่ออะไร และพระโสภณคณาภรณ์ (2528:2) ให้หลักการในการมีนิสัยการเรียนที่ดีโดยยึดหลักอภิปาบท 4 ในทางพุทธศาสนา การเข้าชั้นเรียนเป็นประจำของนักศึกษาตรงกับหลักธรรมนี้ และพฤติกรรมที่นักศึกษปฏิบัติน้อยและน้อยที่สุดคือ การเข้าร่วมในการฟังอภิปราย บรรยายทางวิชาการ และการขยันทูหนังสืออย่างสม่ำเสมอไม่เฉพาะตอนใกล้สอบเท่านั้น ซึ่งผู้รับผิดชอบในการบริหารงานทางวิชาการควรจะได้มีการจัดให้มีการประชุม หรือบรรยายทางวิชาการในสาขาต่าง ๆ ให้มากขึ้น เพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวอันจะนำไปสู่ความแตกฉานในสาขาวิชาต่าง ๆ ของนักศึกษา สำหรับเรื่องการขยันทูหนังสืออย่างสม่ำเสมอไม่เฉพาะตอนใกล้สอบ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่นักศึกษปฏิบัติน้อยที่สุดด้านพฤติกรรมการเข้าชั้นเรียนเป็นประจำ ซึ่งนักศึกษปฏิบัติมากมีคะแนนเฉลี่ยเป็นอันดับสอง โดยนักศึกษาอาจจะเห็นว่าการเข้าชั้นเรียนเป็นประจำทำให้ตนมีความรู้ความเข้าใจในวิชาที่เรียนเป็นอย่างดีแล้ว จึงจะขยันทูหนังสือจริงเมื่อใกล้สอบ ซึ่งอาจารย์ที่ปรึกษาหรืออาจารย์ประจำวิชาไม่ควรจะละเลยในเรื่องนี้ สมควรที่จะปลูกฝังนักศึกษาให้มีความขยันหมั่นเพียรในการขยันทูหนังสือให้มีนิสัยรักการอ่านทั้งตำราเรียนและหนังสือที่มีประโยชน์อื่น ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาต่อไป

นักศึกษาทุกสาขาวิชาที่มีค่าเฉลี่ยของลักษณะสภาพหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริงในด้านนี้ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.64$) โดยที่สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพมีลักษณะด้านนี้มากที่สุด ($\bar{x}=3.74$) รองลงมาคือสาขาวิชาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ($\bar{x}=3.65$ และ $\bar{x}=3.62$) สาขาวิชามนุษยศาสตร์มีลักษณะด้านนี้ต่ำที่สุด ($\bar{x}=3.56$) ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนลักษณะด้านความคิดของนักศึกษาทั้ง 4 สาขาวิชาพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาจากความคิดเห็นที่นักศึกษาประเมินตนเองในด้านความคิดพบว่า นักศึกษาทั้ง 4 สาขาวิชาความคิดเห็นแตกต่างกันโดยสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ และมนุษยศาสตร์ เห็นว่าลักษณะที่สำคัญอันดับที่สองเป็นด้านความคิด แต่เมื่อพิจารณาคะแนนรองลงมาของลักษณะที่สำคัญอันดับหนึ่งพบว่านักศึกษาทั้ง 4 สาขาวิชา มีความเห็นสอดคล้องกันว่าลักษณะที่มีความสำคัญอันดับหนึ่ง คือ ด้านความคิด นอกจากนี้ในการประเมินตนเองในด้าน การเปลี่ยนแปลงลักษณะต่าง ๆ เมื่อเข้ามาหาวิทยาลัยพบว่านักศึกษาทั้ง 3 สาขาวิชา เห็นว่าตนเองเปลี่ยนแปลงด้านความคิดในระดับที่ดีขึ้น ยกเว้นสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ ซึ่งในลักษณะการปฏิบัติจริงของนักศึกษาวิทยาศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ยด้านความคิดสูงกว่าสาขาอื่น และเมื่อวิเคราะห์แยกรายพฤติกรรมพบว่าพฤติกรรมที่นักศึกษาปฏิบัติมากที่สุด ในด้านความคิดคือ ความพร้อมที่จะรับฟังเหตุผลของผู้อื่น เมื่อมีปัญหาต้องหาสาเหตุก่อน การเปลี่ยนใจเมื่อเห็นว่าความคิดใหม่ดีกว่า การคิดหาเหตุผลก่อนที่จะเชื่อและตัดสินใจ การหาวิธีแก้ไขปัญหามากมาย ๆ ทาง และเลือกทางที่ดีที่สุด และการไม่ชอบทำอะไรที่ซ้ำซาก จำเจ ซึ่งพฤติกรรมทั้ง 5 นี้เป็นพฤติกรรมที่แสดงว่านักศึกษา เป็นผู้มีคุณสมบัติในการคิดที่ตั้ง ดีวอ (1933:7) ได้กล่าวว่า "การคิดช่วยเปลี่ยนการกระทำของมนุษย์ที่มีแต่ความกระหาย งมงาย และหมั่นให้เป็นการกระทำที่เฉลียวฉลาด สัตว์เดรัจฉานทำอะไรก็เพราะแรงผลักดันจากภายนอก แต่ผู้ที่มีความคิดจะทำอะไรก็ต้องไตร่ตรองพิจารณาถึงผล ได้ผลเสียก่อน "และในการการคิดแบบไตร่ตรองซึ่งมีขั้นตอนคือ ระบุปัญหา ทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาการแสวงหาข้อมูลตั้งสมมติฐาน การประเมิน และการทดสอบสมมติฐานสำหรับคุณสมบัติด้านความคิดสร้างสรรค์ สมบูรณ์ แซ่กู๋ สรุปว่าเป็นผู้มีความคิดหลายแนว ไม่ยึดถือว่ามีคำตอบเดียวเท่านั้นที่ถูกต้อง แต่จะพิจารณาหลาย ๆ คำตอบที่อาจจะเป็นไปได้ สามารถเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นใหม่ ๆ และไม่คอยทำอะไรซ้ำกับผู้อื่น

สำหรับพฤติกรรม เรื่อง ความสามารถในการทำข้อสอบประเภทที่ต้องคิดวิเคราะห์ การพูดแลกเปลี่ยนทัศนะในเชิงวิเคราะห์กับผู้อื่น และการคิดไตร่ตรองก่อนทำ นักศึกษาปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่ง 2 พฤติกรรมแรกพฤติกรรมที่ต้องเชื่อมโยงกับความสามารถด้านความรู้ด้วย ซึ่งนักศึกษาจะทำข้อสอบดังกล่าว ได้ดีจะต้องมีความขยันหมั่นเพียรในการดูหนังสือควบคู่ไปด้วย การพูดแลกเปลี่ยนทัศนะในเชิงวิเคราะห์ นักศึกษาจะปฏิบัติได้ดี จะต้องมินิสิขรกรการอ่านการแสวงหา

ความรู้ทั่วไปด้วย เรื่องการคิดไตร่ตรองก่อนทำนั้น เนื่องจากนักศึกษาอยู่ในชั้นของคณะมนุษยศาสตร์ (ร้อยละ 74.2 มีอายุระหว่าง 21-22 ปี) การกระทำบางครั้งอาจรู้วามไม่ทันคิดไตร่ตรองก่อน

ด้านอารมณ์

นักศึกษาทุกสาขาวิชามีค่าเฉลี่ยของลักษณะสภาพหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริง ในด้านอารมณ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$) เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมด้านนี้แล้ว พบว่านักศึกษา สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ มีลักษณะด้านนี้สูงสุด ($\bar{X} = 3.60$) รองลงมาเป็นสาขาวิชา วิทยาศาสตร์กายภาพ และมนุษยศาสตร์ ($\bar{X} = 3.56$ และ $\bar{X} = 3.47$) ตามลำดับ สาขาวิชา สังคมศาสตร์มีลักษณะด้านนี้ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.45$) เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย คะแนนด้านนี้ของนักศึกษาทั้ง 4 สาขาวิชา พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นที่นักศึกษาประเมินตนเอง ในด้านอารมณ์ พบว่า นักศึกษาที่มีความเห็นว่าลักษณะด้านอารมณ์มีความสำคัญเป็นอันดับสอง สอดคล้องกับการประเมินตนเองว่า มีลักษณะด้านอารมณ์มากเป็นอันดับสองเช่นกัน และยังเห็นว่าเมื่อ เข้ามหาวิทยาลัยทำให้นักศึกษา เปลี่ยนแปลงด้านอารมณ์ในระดับที่ดีขึ้น สอดคล้องกับพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริงของนักศึกษาที่มีลักษณะ ด้านนี้สูงสุด ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ นักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ และสังคมศาสตร์ ประเมินตนเองว่า มีลักษณะด้านอารมณ์มากเป็นอันดับสอง แต่ไม่มีความเห็นว่า ลักษณะด้านนี้มีความสำคัญมาก เช่น สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ ส่วนสาขามนุษยศาสตร์เห็นว่าลักษณะ ด้านอารมณ์ และด้านความคิดมีความสำคัญมากเป็นอันดับสองเท่ากัน

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมย่อย พบว่า นักศึกษาจะไม่รู้สึกอะไรเมื่อเพื่อนสอบได้คะแนน ดีกว่าเป็นผู้มีอารมณ์แฉะไม่ใส่ใจ มองโลกในแง่ดี ไม่เป็นคนที่อาฆาตแค้น สามารถควบคุมสติเมื่อเกิด เหตุการณ์ร้ายแรง พฤติกรรมนี้สาขามนุษยศาสตร์มีการปฏิบัติสูงสุด สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพมี การปฏิบัติต่ำสุด สามารถใช้สติควบคุมอารมณ์ของตนเองให้คงที่ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพมี พฤติกรรมนี้สูงสุด สาขามนุษยศาสตร์มีพฤติกรรมต่ำสุด และจะไม่ได้ตอบเมื่อมีอารมณ์โกรธ โดย สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพมีพฤติกรรมนี้สูงสุด สาขาสังคมศาสตร์มีพฤติกรรมต่ำสุด แต่สำหรับ พฤติกรรมไม่สนใจต่อคำติฉินนินทาของผู้อื่น การไม่โกรธง่ายและมีอารมณ์มั่นคง และความไม่วิตก กังวานกับเหตุการณ์ที่ยังไม่เกิดขึ้น นักศึกษาทุกสาขาวิชาปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยสาขาวิชา สังคมศาสตร์มีพฤติกรรมทั้ง 3 เรื่องนี้น้อยที่สุด สำหรับสาเหตุที่นักศึกษาส่วนใหญ่มีพฤติกรรมทั้ง 3 เรื่องนี้อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 74.2) มีอายุเฉลี่ยระหว่าง

21-22 ปี และร้อยละ 16.2 ยังมีอายุ 20 ปี และต่ำกว่า 20 ปี ซึ่งบุคคลในวัยนี้มักจะมีอารมณ์อ่อนไหวง่าย ในทางจิตวิทยาวัยนี้เป็นวันที่นักศึกษากำลังแสวงหาเอกลักษณ์ของตนเอง การปฏิบัติตัวของนักศึกษาจึงมีลักษณะพิเศษไม่เป็นไปตามกฎเกณฑ์ การที่จะให้นักศึกษารู้จักยับยั้งซึ่งใจคิดเช่นผู้ใหญ่นั้นย่อมเป็นไปได้

พฤติกรรมย่อยด้านอารมณ์ส่วนมากนักศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ระดับมากนี้ แสดงให้เห็นว่านักศึกษาเป็นผู้ที่มีความพร้อมในด้านอารมณ์ ซึ่ง พรณี ชูทัย (2524:22) กล่าวว่าคนที่จะประสบความสำเร็จในอนาคตต่อไปนั้น ต้องมีลักษณะคือ เป็นผู้มีความอดทน และมีสุขภาพจิตดี มีอารมณ์แจ่มใส ร่าเริง มองโลกในแง่ดีอยู่เสมอ และพยายามหลีกเลี่ยงจากความวิตกกังวล

ด้านสังคม

นักศึกษาทุกสาขาวิชาที่มีค่าเฉลี่ยของลักษณะสภาพหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริง ด้านสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$) เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมด้านนี้แล้ว พบว่านักศึกษานิติศาสตร์มีค่าเฉลี่ยของลักษณะด้านนี้สูงที่สุด ($\bar{X} = 3.49$) รองลงมา คือ สาขาวิชามนุษยศาสตร์ ($\bar{X} = 3.36$) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ ($\bar{X} = 3.28$) เป็นอันดับสาม และสาขาวิชาสังคมศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมด้านนี้ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.26$) เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนด้านนี้ของนักศึกษาทั้ง 4 สาขาวิชา พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

โดยสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ แตกต่างกับสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพและสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ซึ่งสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพมีลักษณะด้านสังคมสูงกว่าทั้ง 2 สาขาวิชา เมื่อพิจารณาความคิดเห็นที่นักศึกษาประเมินตนเองในด้านสังคม พบว่า นักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์เห็นว่าคุณสมบัติด้านสังคมมีความสำคัญเป็นอันดับสอง ส่วนสาขาอื่น ๆ เห็นว่าคุณสมบัติด้านนี้ไม่สำคัญมากและตนเองไม่มีลักษณะด้านนี้มากด้วย โดยสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพและสาขาวิชามนุษยศาสตร์เห็นว่าตนมีลักษณะด้านสังคมน้อย

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมย่อย พบว่านักศึกษามีลักษณะเป็นผู้ที่แสดงกิริยา วาจาสุภาพอ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่ ไม่คุยกับเพื่อนเสียงดังขณะอยู่ในห้องสมุด ไม่สวมรองเท้าแตะพองน้ำในมหาวิทยาลัย และจะแต่งกายสุภาพถูกต้องตามกาลเทศะ ซึ่งสอดคล้องกับ วิมลภา เทนหิไลน ณ อุษยชา (2529-3-40) เกี่ยวกับพัฒนาการในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาทักษะทางสังคม การใช้วาจาหรือภาษาที่เหมาะสมในการติดต่อสื่อสารในสังคม การเรียนรู้มารยาทต่าง ๆ ใน การสมาคมติดต่อ การแต่งกายตามกาลเทศะ แต่สำหรับพฤติกรรมย่อยด้านอื่นนักศึกษามีปฏิบัติใน

ระดับปานกลาง ดังนี้ คือ พฤติกรรมการติดตามความเคลื่อนไหวทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม นักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพมีพฤติกรรมสูงสุด นักศึกษาสาขาวิชามนุษยศาสตร์มีพฤติกรรมเรื่องนี้ต่ำสุด พฤติกรรมการมีความสุขที่จะอยู่ในกลุ่มเพื่อนนั้น นักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพมีพฤติกรรมเรื่องนี้ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 2.87$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของของ มยุรี สุทธิเลิศอรุณ (2527:134) และตามที่ นิวโคมบี้ และคณะ อ้างจากสจูดตา มัคโอดี (2528:19) ได้ศึกษาวัฒนธรรมย่อยของนักศึกษาวิทยาลัย เบเนดิกติน ได้กล่าวถึงลักษณะนักศึกษาพวก "คิกษิต" (The Scholars) ว่า.....มีสติปัญญาสูง ฉลาด สนใจกับการเรียนรู้และการศึกษาค้นคว้าเพิ่ม เป็นคนมีเหตุผล รู้จักการวิเคราะห์ แต่เป็นคนที่สังคมแคบเพื่อนฝูงน้อย สำหรับพฤติกรรมการเข้าร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมของมหาวิทยาลัย พฤติกรรมการเข้าร่วมในกิจกรรมสังคมของมหาวิทยาลัยอย่างสม่ำเสมอ และการออกค่ายบำเพ็ญประโยชน์แก่ท้องถิ่น นักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพกลับมีพฤติกรรมในด้านทั้งสามสูงที่สุด นั้นแสดงว่านอกจากนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ จะเป็นพวก "คิกษิต" ตามการแบ่งประเภทนักศึกษาของ นิวโคมบี้ แล้ว นักศึกษาพวกนี้ยังอยู่ในประเภทกสมุวิชากร (Academic Subculture) คือ ให้ความสนใจในเรื่องเนื้อหาทางวิชาการ ชอบร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัย ตามการแบ่งประเภทนักศึกษาของ คลาร์ค และโทรว์ อ้างจากประกอบ คุปรัตน์ (2524:1-4) สำหรับพฤติกรรมย่อยทั้งสามที่กล่าวแล้ว นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์มีพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรกิจกรรมของมหาวิทยาลัย และการออกค่ายบำเพ็ญประโยชน์แก่ท้องถิ่นต่ำที่สุด นักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ มีพฤติกรรมการเข้าร่วมในกิจกรรมสังคมของมหาวิทยาลัยอย่างสม่ำเสมอต่ำสุด

ด้านศิลปวัฒนธรรม

นักศึกษาทุกสาขาวิชาที่มีค่าเฉลี่ยของลักษณะสภาพหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริงในด้านศิลปวัฒนธรรมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$) เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมด้านนี้แล้วพบว่า นักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพมีลักษณะด้านนี้สูงที่สุด ($\bar{X} = 3.40$) รองลงมาเป็นสาขาวิชามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ($\bar{X} = 3.37$ และ $\bar{X} = 3.27$) ตามลำดับ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพมีลักษณะด้านต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.14$) เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนด้านนี้ของนักศึกษาทั้ง 4 สาขาวิชา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพแตกต่างกับสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ ซึ่งสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพมีลักษณะด้านศิลปวัฒนธรรมสูงกว่าสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นที่นักศึกษาประเมินตนเองในด้านศิลปวัฒนธรรม พบว่านักศึกษาทั้ง 4 สาขาวิชาเห็นว่าตนเองมีลักษณะด้านศิลปวัฒนธรรมน้อย เป็นอันดับที่หนึ่ง และอันดับที่สอง ยกเว้น สาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพเห็นว่าตนเองมีด้านศานาน้อย เป็นอันดับที่หนึ่ง สอดคล้อง

กับความคิด เห็นที่ว่าเมื่อเข้ามหาวิทยาลัยแล้วนักศึกษามีการเปลี่ยนแปลงด้านศิลปวัฒนธรรมอยู่ในระดับที่ตกต่ำ ยกเว้นสาขาวิชาสังคมศาสตร์เห็นว่าตนเองมีลักษณะด้านศิลปวัฒนธรรมตกต่ำรองลงมาจากด้านศาสนา แต่เมื่อเปรียบเทียบกับลักษณะที่ปฏิบัติจริงของนักศึกษา พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$)

การที่ลักษณะที่ปฏิบัติจริง ด้านศิลปวัฒนธรรมของนักศึกษามีได้อยู่ในระดับต่ำ ตามที่นักศึกษาได้ประเมินตนเองนั้น เนื่องจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีนโยบายส่งเสริมและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ภาคเหนือ และสนับสนุนให้นักศึกษาได้ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ด้านศิลปวัฒนธรรมมาก แต่การที่นักศึกษาประเมินว่าตนเองมีลักษณะด้านนี้้น้อย อาจเนื่องจากนักศึกษาเห็นว่าลักษณะด้านศิลปวัฒนธรรมคือการแสดงดนตรีหรือนาฏศิลป์ ซึ่งนักศึกษามีการปฏิบัติด้านนี้้น้อย

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมย่อย พบว่า นักศึกษาได้สนับสนุนการนิยมไทยมากที่สุด มีความภาคภูมิใจในศิลปะของไทยทั้งดงามประณีต นักศึกษาจะเลือกซื้อสินค้าไทยมากกว่าสินค้าต่างประเทศที่มีคุณภาพเหมือนกัน นักศึกษานิยมเสื้อผ้าที่ผลิตจากผ้าไทยและผ้าท้องถิ่น การที่นักศึกษามีพฤติกรรมย่อยดังกล่าวมาก เนื่องจากวัฒนธรรมภาคเหนือนิยมแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่มีลวดลายงดงามแบบพื้นเมือง และนิยมทอผ้าใช้ซึ่งเป็นทั้งอุตสาหกรรมในครัวเรือนและกิจการค้าที่มีผู้นิยมมากสำหรับพฤติกรรมการดูรายการโทรทัศน์และชมภาพยนตร์สารคดีเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมชนบประเพณีไทย และท้องถิ่น การเข้าร่วมในงานเทศกาลตามประเพณีของท้องถิ่น การเข้าร่วมในกิจกรรมทางด้านศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย และการชมการแสดงดนตรีไทยหรือนาฏศิลป์ไทย นักศึกษามีพฤติกรรมเหล่านี้้อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนพฤติกรรมที่น้อยที่สุด คือ การไปร่วมงานประเภทบันเทิงกรรมไทย ซึ่งงานประเภทนี้โดยมากจัดที่ส่วนกลาง (กรุงเทพมหานคร) จึงทำให้นักศึกษาไม่ค่อยมีโอกาสไปร่วมงานประเภทนี้

ด้านศาสนา

นักศึกษาทุกสาขาวิชามีค่าเฉลี่ยของลักษณะสภาพหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริงในด้านศาสนาอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X} = 2.78$) เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมด้านนี้แล้ว พบว่านักศึกษสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพมีลักษณะด้านนี้สูงที่สุด ($\bar{X} = 3.19$) รองลงมาเป็นสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ และมนุษยศาสตร์ ($\bar{X} = 2.61$) เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยจากคะแนนด้านนี้ของนักศึกษาทั้ง 4 สาขาวิชา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ มีลักษณะด้านศาสนาแตกต่างกับสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ ซึ่งสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพมีลักษณะด้านนี้สูงที่สุด สาขาวิชามนุษยศาสตร์มีลักษณะด้านนี้ต่ำที่สุด

เมื่อพิจารณาความเห็นที่นักศึกษาประเมินตนเองในด้านศาสนา พบว่า นักศึกษาสาขา วิชาวิทยาศาสตร์กายภาพเห็นว่าตนเองมีลักษณะด้านศาสนาน้อยเป็นอันดับหนึ่ง สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ ชีวภาพและสาขาวิชาสังคมศาสตร์เห็นว่าตนเองมีลักษณะด้านนี้เป็นอันดับสาม ส่วนสาขาวิชา มนุษยศาสตร์ เห็นว่าตนเองมีลักษณะด้านสังคมและศาสนาเท่ากันเป็นอันดับสาม นักศึกษาสาขาวิชา วิทยาศาสตร์กายภาพเห็นว่าตนเองมีลักษณะด้านศาสนาตกต่ำมากเมื่อเข้ามาหาวิทยาลัย ส่วนสาขาวิชา มนุษยศาสตร์เห็นว่าตนเองมีลักษณะด้านศาสนา อารมณ์ และความรู้ตกต่ำมากเท่ากัน สาขาวิชาสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์เห็นว่าตนเองตกต่ำด้านศาสนาเมื่อเข้ามาหาวิทยาลัย สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ เห็นว่าตนเองไม่มีการเปลี่ยนแปลงในด้าน ศาสนา และศิลปวัฒนธรรมเท่ากัน

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมย่อย พบว่า นักศึกษาทั้ง 4 สาขาวิชา มีลักษณะหรือการปฏิบัติที่ เหมือนกันเพียงเรื่องเดียว ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ได้แก่ เรื่อง การหลีกเลี่ยงการทำบาป โดย เฉพาะ นักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ มีลักษณะหรือการปฏิบัติที่ต่างจากนักศึกษากลุ่มอื่น ๆ คือ อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ในเรื่องการปฏิบัติเกี่ยวกับการร่วมกิจกรรมทางศาสนา ($X = 3.58$) ในขณะที่สาขาวิชาอื่นมีเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง และมีเกณฑ์ระดับปานกลางในเรื่องการไปร่วม พิธีในวัด โบสถ์ หรือมัสยิด การฟังและชมรายการเกี่ยวกับศาสนา การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา ของตน ในขณะที่สาขาวิชาอื่นมีเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์และ มนุษยศาสตร์ยังมีลักษณะหรือการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ระดับน้อยในเรื่อง การพบปะ สันทนาการเกี่ยวกับ ศาสนาที่ตนเองนับถือ ส่วนพฤติกรรมเรื่องอื่น ๆ ทุกสาขาวิชาจะมีเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลางทั้งสิ้น

การที่นักศึกษากุสาวิชาวิชา มีลักษณะหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริงในด้านศาสนาอยู่ในระดับต่ำ นั้น เมื่อพิจารณาจากข้อมูลสถานภาพส่วนตัว พบว่านักศึกษารุ่นใหญ่ (ร้อยละ 92) นับถือศาสนาพุทธ ซึ่งพุทธศาสนิกชนส่วนใหญ่จะไม่เคร่งในการปฏิบัติศาสนกิจเหมือนศาสนาอื่น แต่ในด้านการยึดมั่นใน หลักคำสอนของศาสนา นั้น นักศึกษารุ่นใหญ่มีพฤติกรรมด้านนี้อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก คือ พฤติกรรม การหลีกเลี่ยง การทำบาป ($\bar{X}=3.67$)

ด้านความมั่นใจในตนเอง

นักศึกษากุสาวิชาวิชา มีค่าเฉลี่ยของลักษณะสภาพหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริงในด้านความ มั่นใจในตนเองอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$) เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมด้านนี้แล้ว พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์มีลักษณะด้านนี้สูงที่สุด ($\bar{X} = 3.68$) รองลงมาเป็นสาขา วิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ และมนุษยศาสตร์ ($\bar{X} = 3.64$ และ $\bar{X} = 3.63$) ตามลำดับ สาขาวิชา วิทยาศาสตร์กายภาพมีลักษณะด้านนี้ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.60$) เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง ค่าเฉลี่ยของคะแนนด้านนี้ของนักศึกษาทั้ง 4 สาขาวิชาพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นที่นักศึกษาประเมินตนเองในด้านความมั่นใจในตนเอง พบว่า นักศึกษาทั้ง 4 สาขาวิชาเห็นว่าลักษณะด้านความมั่นใจในตนเอง เป็นลักษณะที่สำคัญมากเป็นอันดับสาม และเห็นว่า เป็นลักษณะที่ตนเองมีมากเป็นอันดับสามเช่นกัน นอกจากนี้ นักศึกษาสาขาวิชา วิทยาศาสตร์ชีวภาพและสาขาวิชาสังคมศาสตร์ยังเห็นว่าตนเองมีลักษณะด้านความมั่นใจในตนเอง ต่ำมากเมื่อเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบกับลักษณะสภาพหรือพฤติกรรม ที่ปฏิบัติจริงแล้ว นักศึกษาทั้ง 4 สาขาวิชา มีลักษณะด้านความมั่นใจในตนเองอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$) ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่สูงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับทุกด้านแล้ว

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมย่อยในด้านความมั่นใจตนเอง พบว่า นักศึกษามีลักษณะหรือการปฏิบัติด้านนี้สูงสุดในเรื่องการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาและสาขาวิชาด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.05$) รองลงมาเป็นเรื่องการมั่นใจในความสามารถของตนเองและการนับถือตนเอง พฤติกรรมที่นักศึกษามีต่ำสุด ได้แก่ เรื่องการมีความคิดเห็นเป็นของตนเอง ไม่คล้อยตามผู้อื่น ($\bar{X} = 3.34$) นักศึกษาทั้ง 4 สาขาวิชา มีลักษณะหรือการปฏิบัติในเกณฑ์ระดับมากเป็นส่วนใหญ่ มีลักษณะอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลางเพียง 2 เรื่อง ได้แก่ เรื่องการมีความคิดเห็นเป็นของตนเอง ไม่คล้อยตามความคิดของผู้อื่นและเรื่องการไม่เป็นตัวของตัวเอง

จะเห็นว่าการที่นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ทั้ง 4 สาขาวิชา มีลักษณะด้านความมั่นใจในตัวเองสูงที่สุดนั้น เนื่องจากนักศึกษาล้วนมาจากภาคต่าง ๆ และพักอยู่ในหอพักของมหาวิทยาลัย (ร้อยละ 91.2) บางส่วนอยู่หอพักเอกชน ถึงแม้ว่านักศึกษาที่อยู่ในภาคเหนือเองก็ต้องพักในมหาวิทยาลัย เพื่อความสะดวกในการเดินทางมาเรียนหนังสือ การใช้ชีวิตในหอพักนักศึกษา จะต้องช่วยตัวเองทุก ๆ ด้าน เป็นการส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีโอกาสเป็นตัวของตัวเองอย่างเต็มที่ สามารถคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ ตลอดจนมีโอกาสได้ลองผิดลองถูกด้วยตนเอง สำหรับพฤติกรรมที่ไม่เป็นตัวของตัวเองและการมีความคิดเห็นเป็นของตนเอง ไม่คล้อยตามผู้อื่นซึ่งอยู่ในระดับต่ำกว่าทุกพฤติกรรมนั้น มหาวิทยาลัย โดยอาจารย์ที่ปรึกษาหรืออาจารย์ที่ใกล้ชิดอาจช่วยให้นักศึกษามีลักษณะเป็นตัวของตัวเองมากขึ้นโดย การสร้างบรรยากาศแห่งการยอมรับ บรรยากาศที่มีความอบอุ่นให้กำลังใจ ให้โอกาสนักศึกษา คิดแก้ปัญหาทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ในที่สุดนักศึกษาก็จะมีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น (พรณี ชูทัย 2524:29)

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาลักษณะนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทั้ง 7 ด้าน พบว่า นักศึกษามีลักษณะและพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริงด้านศาสนาอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X}=2.18$) รองลงมาได้แก่ ด้านการแสวงหาความรู้ ($\bar{X}=3.01$) และด้านศิลปวัฒนธรรม ($\bar{X}=3.28$) ถึงแม้จะอยู่ในระดับปานกลาง

แต่นักศึกษามีพฤติกรรมกาปฏิบัติด้านนี้น้อยกว่าลักษณะด้านอื่น เมื่อพิจารณาจากจุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับอุดมศึกษาในแผนการศึกษาแห่งชาติ (ราชกิจจานุเบกษา 2520:300) ที่ว่า "การศึกษาระดับอุดมศึกษา มุ่งพัฒนาความเจริญของงาม ทางสติปัญญา และความคิด เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ มุ่งสร้างสรรค์กำลังคนในระดับวิชาการ.....และมุ่งพัฒนาคนให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้และเข้าใจในศิลปวัฒนธรรมเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตอันมีคุณค่าแก่บุคคล สังคม และประเทศชาติ ดังนั้นหากนักศึกษาที่กำลังจะสำเร็จการศึกษาออกไปเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และต่อไปในอนาคตจะเป็นผู้นำสังคมแต่มีลักษณะด้านศาสนาและการแสวงหา ความรู้ น้อยก็อาจจะทำให้วัตถุประสงค์ของการศึกษาที่จะพัฒนาคนให้เป็นผู้ไม่รู้ มีคุณธรรม จริยธรรม ไม่สัมฤทธิ์ผลดังจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยขอให้ข้อเสนอแนะดังนี้

ก. ข้อเสนอแนะเพื่อการประยุกต์

เพื่อให้ผลการวิจัยครั้งนี้มีประโยชน์ต่อวงการศึกษาศึกษาและสังคมส่วนรวมในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง ผู้วิจัยขอเสนอแนะเพื่อการประยุกต์ต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งผู้บริหารจะต้องพิจารณา เรื่องต่อไปนี้

1. หลักสูตร การสร้างหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป สำหรับนักศึกษาทุกสาขาวิชา มหาวิทยาลัยควรจะได้กำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรให้นักศึกษาได้มีความรู้ในสาขาวิชาทั่วไป (ไม่เจาะลงลึกไปในวิชาชีพ) ในด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และวิธีการศึกษาในมหาวิทยาลัย โดยจัดเป็นวิชาพื้นฐานทั่วไป แบบบังคับร่วม (นักศึกษาทุกคนต้องเรียน) รายวิชาที่ควรจะต้องกำหนดให้นักศึกษาทุกคนเรียน ได้แก่ วิธีการศึกษาในมหาวิทยาลัย ด้านศาสนา ควรปรับปรุงหลักสูตรให้น่าสนใจ น่าเบื่อ โดยมีการสอนภาคปฏิบัติในหลักสูตร เช่น การนั่งสมาธิ การพาไปชมการปฏิบัติธรรม ที่สำนักสงฆ์ที่มีชื่อเสียง การเชิญวิทยากรที่มีชื่อเสียงด้านศาสนา มาบรรยายในชั้นเรียน โดยข้อเท็จจริงมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้กำหนดวิชาพื้นฐานทั่วไปให้นักศึกษาทุกคนได้เรียนแล้ว โดยให้นักศึกษาเลือกเรียนสาขามนุษยศาสตร์หรือสังคมศาสตร์ และเลือกเรียนสาขาคณิตศาสตร์ หรือวิทยาศาสตร์ แต่วิชาบังคับเลือกสาขาเรียนได้นี้ ทำให้นักศึกษาหลีกเลี่ยงที่จะเรียนวิชาที่ตนไม่ชอบ และน่าเบื่อ เช่น เรื่องเกี่ยวกับศาสนา และศิลปวัฒนธรรม ดังนั้น มหาวิทยาลัยสมควรที่จะกำหนดวิชาด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม เป็นวิชาพื้นฐานทั่วไป บังคับให้นักศึกษาทุกคนต้องเรียน

2. คณาจารย์ ควรตระหนักถึงความสำคัญของด้านศาสนา การแสวงหาความรู้ และด้านศิลปวัฒนธรรม และควรเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักศึกษา ซึ่งจะ ได้ผลดีกว่าการสอนโดยการบรรยายในเรื่องเกี่ยวกับศาสนา ศิลปวัฒนธรรมซึ่งน่าเบื่อ ดังที่ ประสาร ทองภักดี (2525:82) กล่าวว่า การสอนด้วยการทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดีให้นักศึกษาเห็น ย่อมได้ผลดีกว่าการสอนเพียงอย่างเดียวเท่านั้น วิธีนี้นับว่าเป็นวิธีที่ดีที่สุด เพราะคนเราชอบทำตามอย่างกัน การปลุกฝังให้นักศึกษามีศรัทธาในทางศาสนา มีความซื่อสัตย์ซื่อสัตย์ในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม หมั่นทบทวนบทเรียนอยู่เสมอ ตลอดจนเป็นผู้ที่อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย ถือว่าเป็นหน้าที่ของอาจารย์ทุก ๆ คน โดยเมื่ออาจารย์แต่ละคนเข้าสอนก็ควรจะต้องแทรกเนื้อหาต่าง ๆ ดังกล่าวให้นักศึกษาด้วย

นอกจากนี้ในการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ผู้บริหารควรจะได้คัดสรรอาจารย์ที่มีประสิทธิภาพในการสอน ทำให้วิชาที่น่าเบื่อในวิชาศานาเป็นวิชาที่สนุกสนาน

3. การจัดสภาพแวดล้อม ในมหาวิทยาลัยที่เอื้อต่อการพัฒนานักศึกษา การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนานักศึกษาในด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรมนั้น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้ดำเนินการอยู่แล้ว เช่น การตั้งธรรมสถาน การจัดกิจกรรมทางศาสนา จัดให้มีการฝึกสอนวิธีทำสมาธิ และนำนักศึกษาผู้สนใจทำวัตรสวดมนต์ และสันทนาการในวันธรรมสวนะ ฯลฯ ด้านศิลปวัฒนธรรมเช่น จัดนิทรรศการเทโวฯ จัดงานวันลอยกระทง วันสงกรานต์ จัดรายการสังคีตทางสถานีวิทยุ จัดรายการแสดงนาฏศิลป์ที่บ้านทางโทรทัศน์ ฯลฯ แต่ที่จะขอเสนอแนะ คือ มหาวิทยาลัยควรกระตุ้นให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมทั้งกับกิจกรรมดังกล่าวมากขึ้น ซึ่งอาจจะเป็นในรูปแบบของกิจกรรมเสริมหลักสูตร ซึ่งฝ่ายกิจกรรมนักศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบ อาจส่งเสริมให้นักศึกษาจัดตั้งชมรมต่าง ๆ มากขึ้น โดยอาจแตกสาขาเป็นกลุ่มย่อย ๆ ตั้งแต่กลุ่มของนักศึกษาชั้นปีต่าง ๆ ในคณะมาเป็นกลุ่มระดับคณะ และชมรมระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งจะทำให้มีสมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น ทำให้เกิดการแข่งขัน และความสนุกสนานไปพร้อม ๆ กัน

การจัดบรรยากาศทางวิชาการ เพื่อพัฒนานักศึกษาด้านการแสวงหาความรู้ เนื่องจากนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีลักษณะด้านความรู้อยู่ในระดับปานกลาง และมีพฤติกรรมย่อยบางข้ออยู่ในระดับต่ำ คือ การขยันดูหนังสืออย่างสม่ำเสมอ การเข้าร่วมในการฟังอภิปราย บรรยายของวิชาการ มหาวิทยาลัยจึงควรที่จะเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการ เพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดความกระตือรือร้น อยากรแสวงหาความรู้ เช่น จัดให้มีการอภิปราย บรรยายทางวิชาการในหัวข้อที่น่าสนใจจากผู้ทรงคุณวุฒิสาขาต่าง ๆ นอกจากนี้ภาควิชาต่าง ๆ ควรจะกำหนดให้มีการบรรยายอภิปราย ด้านวิชาการเป็นประจำทุกเดือน เพื่อฝึกให้นักศึกษามีทักษะในการฟัง และการรู้จักแสดงความคิดเห็น

4. ในการวิจัยพบว่า ปัจจัยทำให้นักศึกษาเปลี่ยนแปลงลักษณะต่าง ๆ มากที่สุดได้แก่ เพื่อน เนื่องจากนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ส่วนมาก (ร้อยละ 91.2) พักอยู่ในหอพัก จึงมีความใกล้ชิดกันระหว่างนักศึกษาก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงลักษณะต่าง ๆ ทั้งดีขึ้นและตกต่ำลง มหาวิทยาลัยจึงควรที่จะคอยสอดส่องดูแลใกล้ชิดและส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีกิจกรรมร่วมกัน มีความสัมพันธ์กับกลุ่ม ดังที่แอสติน (Astin 2523 อ้างถึงในวัลลภา เทพหัสดินฯ 2527:39) ได้วิจัยพบว่าการติดต่อใกล้ชิดกับอาจารย์ผู้สอนและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของมหาวิทยาลัย จะช่วยให้บัณฑิตนักศึกษานักศึกษาพัฒนาได้ดี ดังนั้น ในระหว่างที่ศึกษาอยู่นิสิตนักศึกษาจึงควรหาโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เสมอ เพราะการมีกิจกรรมหรือมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างนิสิตนักศึกษา หรือกับอาจารย์ ไม่ว่าจะ

กิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมนอกหลักสูตรหรือแม้แต่การพบปะพูดคุย อภิปรายถกเถียงกัน ในกลุ่มก็ตาม จะช่วยให้ผลิตนักศึกษาได้พัฒนาตนเองได้หลายประการ เช่น ได้ความรู้ มนุษยสัมพันธ์ ความรับผิดชอบ การฝึกตัดสินใจ และส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ฯลฯ และเราจะเห็นได้ว่าการรับคน เข้าทำงานของหน่วยงานส่วนใหญ่ ผู้สมัครที่เคยมีประสบการณ์การเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ มักจะได้รับความสนใจมาก โดยเฉพาะผู้ที่เคยมีตำแหน่งในชมรม หรือชุมนุมมาก่อนและประสบการณ์เหล่านี้ไม่อาจจะหาได้จากตำราเล่มใด นอกจากได้เข้าร่วมด้วยตนเอง

นอกจากนั้นควรจัดหอพักแบบที่เรียกว่า ศูนย์การศึกษาและอาศัย (Living Learning Center) ซึ่งเป็นการจัดหอพักเพื่อพัฒนานักศึกษา นักศึกษาทุกคนจะมีส่วนร่วมในกิจกรรม หอพัก จัดกิจกรรมต่าง ๆ การเล่นกีฬา ฯลฯ (วัลลภา เทพหัสดินฯ อ่างแล้ว) รวมทั้งการส่งเสริมกิจกรรมด้านวิชาการกิจกรรมความเป็นผู้นำ ฯลฯ

ข. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. การวิจัยครั้งต่อไปควรจะทำการศึกษาเรื่องลักษณะนักศึกษาในสถาบันอื่น ๆ ด้วย เพื่อจะได้นำมาเปรียบเทียบกัน
2. ควรทำการวิจัยเรื่องลักษณะนักศึกษาในด้านอื่น ๆ อีก นอกจากด้านความรู้ ความคิด อารมณ์ สังคม ศิลปวัฒนธรรม คำสอน และด้านความเป็นตัวของตัวเอง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย